

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ และอนุบัญญัติ

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรมการค้าภายใน

๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กรมการค้าภายใน

๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด

ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอนี้จากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอนี้)

ได้รับข้อเสนอนี้จากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอนี้ให้ประเมิน).....

อื่น ๆ คือ.....

๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้ กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๖. รายชื่อกฎหมายที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้

๖.๑ ประกาศกระทรวงพาณิชย์

(๑) ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(๓) ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๔) ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(๕) ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๖.๒ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

(๑) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลาง ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๖.๓ ระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

(๑) ระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยการคัดเลือกบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลางส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) ระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการพิจารณาการตั้งราคาและการเปลี่ยนแปลงรายการหรือราคาที่แจ้งไว้ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) ระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

(๔) ระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเปรียบเทียบคดี พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเปรียบเทียบคดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

๖.๔ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

(๑) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยการออกหนังสือเรียก พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

(๒) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(๓) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยขั้นตอนวิธีการและอัตราการเปรียบเทียบคดี พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(๔) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขออนุญาตผ่านระบบการขออนุญาตขนย้ายสินค้าควบคุมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขออนุญาตผ่านระบบการขออนุญาตขนย้ายสินค้าควบคุมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(๖) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์แบบ และวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินและการขอรับเงินสินบนเงินรางวัล พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ) - ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคาสินค้าและค่าบริการ รวมทั้งป้องกันมิให้ราคาสินค้าและค่าบริการต่าง ๆ สูงขึ้นเกินสมควรและให้ปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

๙.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) มีอำนาจในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร (มาตรา ๙) เช่น

(๑) กำหนดให้สินค้าหรือบริการใดเป็นสินค้าหรือบริการควบคุม โดยมีการทบทวนการใช้อำนาจดังกล่าวอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (มาตรา ๒๔)

(๒) กำหนดมาตรการที่ใช้สำหรับสินค้าหรือบริการควบคุม เช่น มาตรการกำหนดราคาซื้อหรือราคาจำหน่าย กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการ และเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ การแจ้งข้อมูลราคา ปริมาณ สถานที่เก็บ ต้นทุน ค่าใช้จ่าย แผนการผลิต ห้ามหรืออนุญาตให้ส่งออกหรือนำเข้ามาในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง มาตรการเพื่อป้องกันการกักตุนหรือครอบครองสินค้าเกินปริมาณที่กำหนด เป็นต้น (มาตรา ๒๕)

(๓) กำหนดให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อจำหน่ายหรือผู้นำเข้า เพื่อจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุมแจ้งชื่อ ราคาซื้อ ราคาจำหน่าย มาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ น้ำหนักต่อหน่วย รวมทั้งชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของสินค้าหรือบริการนั้น และลักษณะอย่างอื่นของสินค้าหรือบริการควบคุมต่อเลขาธิการ กกร. (อธิบดีกรมการค้าภายใน) (มาตรา ๒๖)

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงราคาสินค้าหรือบริการ (มาตรา ๒๘)

๙.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กจร.) มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ ในจังหวัดนั้น เช่น กำหนดมาตรการกำกับดูแลสินค้าหรือบริการควบคุม หรือมาตรการอื่น ๆ ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งของ กกร. และปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ กกร. มอบหมาย โดยการใช้อำนาจของ กจร. ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกรณีที่ กกร. กำหนด (มาตรา ๑๓)

๙.๓ กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (สำนักงาน กกร.) ขึ้นในกรมการค้าภายใน โดยอธิบดีกรมการค้าภายในเป็นเลขาธิการ มีอำนาจหน้าที่ เช่น กำหนดระเบียบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของสำนักงาน กกร. ปฏิบัติการตามประกาศ ระเบียบ มติของ กกร. และปฏิบัติการอื่นตามที่ กกร. มอบหมาย (มาตรา ๑๖)

๙.๔ กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (สำนักงาน กจร.) โดยพาณิชย์จังหวัดเป็นหัวหน้าสำนักงาน เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน มีอำนาจหน้าที่ เช่น ติดตามความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าหรือบริการควบคุม สอดส่องพฤติการณ์ผู้ประกอบการผู้ประกอบธุรกิจแล้วรายงานต่อ กกร. กำหนดระเบียบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของสำนักงาน กจร. เป็นต้น (มาตรา ๑๗)

๙.๕ หากฝ่าฝืนมาตรการตามที่กฎหมายกำหนด มีบทกำหนดโทษ ดังนี้

(๑) โทษทางอาญา

(๑.๑) กรณีไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๔)

(๑.๒) กรณีขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๒) หรือ (๓) หรือมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๕)

(๑.๓) กรณีไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๖)

(๑.๔) กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการ (คกก.) เกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลสินค้าหรือบริการควบคุม ตามมาตรา ๒๕ (๑) (๒) (๓) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) หรือ (๑๒) หรือขัดขวางการดำเนินงานของ กกร. กจร. เลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ (๘) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๗)

(๑.๕) กรณีไม่ปฏิบัติตามประกาศของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ (๕) หรือไม่แจ้งรายละเอียดที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการควบคุมตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละสองพันบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน หรือจนกว่าจะแจ้ง (มาตรา ๓๘)

(๑.๖) กรณีจำหน่ายสินค้าหรือบริการในลักษณะที่แตกต่างไปจากรายการตามที่ได้แจ้งไว้ หรือจำหน่ายในราคาที่สูงหรือต่ำกว่าราคาตามที่ได้แจ้งไว้ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ กกร. ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๙)

(๑.๗) กรณีดำเนินการใด ๆ โดยจงใจที่จะทำให้ราคาต่ำเกินสมควรหรือสูงเกินสมควร หรือทำให้เกิดความปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการใดตามมาตรา ๒๙ หรือกักตุนสินค้าควบคุม โดยมีสินค้าควบคุมไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่กำหนดตามประกาศคณะกรรมการ หรือเก็บสินค้าควบคุมไว้ ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานที่เก็บตามที่ได้แจ้งไว้ หรือไม่นำสินค้าควบคุมที่มีไว้เพื่อจำหน่ายออกจำหน่าย หรือเสนอขายตามปกติ หรือปฏิเสธการจำหน่าย หรือประวิงการจำหน่าย หรือส่งมอบสินค้าควบคุมโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามมาตรา ๓๐ หรือหยุดการให้บริการตามปกติ หรือปฏิเสธการให้บริการ หรือประวิงการให้บริการ โดยไม่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๑)

(๑.๘) กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือจำคุกไม่เกิน ๑ ปีและปรับ ให้ คกก. มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ในการใช้อำนาจดังกล่าว คกก. อาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ เลขาธิการ กกร. (อธิบดีกรมการค้าภายใน) ประธาน กจร. (ผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำแทนได้ (มาตรา ๔๓)

(๒) โทษปรับเป็นพินัย

กรณีไม่แสดงราคาหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด มีความผิดทางพินัย ชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทถ้วน (มาตรา ๔๐) ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดให้ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

(๓) การกำหนดความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล

กรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้านิติบุคคลนั้นกระทำความผิดโดยเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา ๔๒)

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ อย่างไร

๑๐.๑ บทบัญญัติที่กำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการ

(๑) กกร. มีอำนาจสั่งให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุมแจ้งข้อเท็จจริง (มาตรา ๙ (๓))

(๒) กกร. และ กจร. มีอำนาจเชิญบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็น (มาตรา ๙ (๑๐) และมาตรา ๑๓ (๓))

(๓) คกก. มีอำนาจกำหนดราคาซื้อหรือราคาจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุม โดยให้ผู้ซื้อซื้อในราคาไม่ต่ำกว่าราคาที่กำหนด หรือให้ผู้จำหน่ายจำหน่ายในราคาไม่สูงกว่าราคาที่กำหนด หรือตรึงราคาไว้ในราคาใดราคาหนึ่ง (มาตรา ๒๕ (๑))

(๔) คกก. มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการ และเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิต การนำเข้าในราชอาณาจักร การส่งออกป็นอกราชอาณาจักร การซื้อ การจำหน่าย หรือการเก็บรักษาสินค้าหรือบริการควบคุม (มาตรา ๒๕ (๓))

(๕) คกก. มีอำนาจกำหนดให้แจ้งปริมาณ สถานที่เก็บ ต้นทุน ค่าใช้จ่าย แผนการผลิต แผนการนำเข้าในราชอาณาจักร แผนการส่งออกป็นอกราชอาณาจักร แผนการซื้อ แผนการจำหน่าย แผนการเปลี่ยนแปลงราคาหรือรายการอื่นใดหรือส่วนลดในการจำหน่าย กระบวนการผลิต และวิธีการจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๒๕ (๕))

(๖) คกก. มีอำนาจกำหนดให้มีการเก็บหรือเพิ่มปริมาณการเก็บสำรองสินค้าควบคุมและกำหนดท้องที่และสถานที่ให้เก็บสำรองสินค้าควบคุม (มาตรา ๒๕ (๖))

(๗) คกก. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต การนำเข้าในราชอาณาจักร การซื้อ การจำหน่าย หรือการเก็บรักษาสินค้าหรือบริการควบคุม รวมทั้งให้ระงับหรือลดค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้เกินสมควร (มาตรา ๒๕ (๘))

(๘) คกก. มีอำนาจจัดให้มีการปันส่วนในการซื้อและการจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปันส่วนดังกล่าว หรือกำหนดเงื่อนไขในการซื้อและการจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุม (มาตรา ๒๕ (๙))

(๙) คกก. มีอำนาจสั่งให้จำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุมตามปริมาณและราคาที่กำหนดตลอดจนสั่งให้จำหน่ายแก่ส่วนราชการหรือบุคคลใดตามที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๒๕ (๑๐))

(๑๐) กกร. มีอำนาจประกาศให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุมแจ้งชื่อ ราคาซื้อ ราคาจำหน่าย มาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ น้ำหนัก ต่อหน่วย รวมทั้งชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของสินค้าหรือบริการนั้น และลักษณะอย่างอื่นของสินค้าหรือบริการควบคุมตามที่เป็นอยู่ในวันที่ กกร. กำหนดต่อเลขาธิการ (มาตรา ๒๖)

(๑๑) คกก. มีอำนาจกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อจำหน่ายหรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายสินค้าหรือบริการแสดงราคาสินค้าหรือบริการ (มาตรา ๒๘)

๑๐.๒ บทบัญญัติที่กำหนดให้ประชาชนงดเว้นกระทำการ

(๑) คกก. มีอำนาจห้ามหรืออนุญาตให้มีการส่งออกป็นอกหรือนำเข้ามาในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งซึ่งสินค้าควบคุม (มาตรา ๒๕ (๗))

(๒) คกก. มีอำนาจสั่งห้ามจำหน่าย ให้ ใช้อย่าง ยักยอก หรือเปลี่ยนสภาพซึ่งสินค้าหรือบริการควบคุมเกินปริมาณที่กำหนด (มาตรา ๒๕ (๑๑))

(๓) ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการใด ๆ โดยจงใจที่จะทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้เกิดความปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการใด (มาตรา ๒๙)

(๔) ห้ามมิให้บุคคลใดกักตุนสินค้าควบคุม โดยมีสินค้าควบคุมไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ (๑๒) หรือเก็บสินค้าควบคุมไว้ ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานที่เก็บตามที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ (๕) หรือไม่นำสินค้าควบคุมที่มีไว้เพื่อจำหน่ายออกจำหน่าย หรือเสนอขายตามปกติ หรือปฏิเสธการจำหน่าย หรือประวิงการจำหน่ายหรือการส่งมอบสินค้าควบคุมโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (มาตรา ๓๐)

(๕) ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการควบคุมหยุดการให้บริการตามปกติ หรือปฏิเสธการให้บริการ หรือประวิงการให้บริการ โดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา ๓๑)

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความจำเป็นต่อประชาชน โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งในด้านราคาสินค้าและค่าบริการ รวมทั้งป้องกันมิให้ราคาสินค้าและค่าบริการต่าง ๆ สูงขึ้นเกินสมควรและให้ปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อการบริโภคของประชาชนภายในประเทศ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน โดย กกร. ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้สินค้าหรือบริการใดเป็นสินค้าหรือบริการควบคุมและเมื่อกำหนดสินค้าและบริการควบคุมแล้ว กกร. จะออกประกาศกำหนดมาตรการกำกับดูแลสินค้าและบริการควบคุม (แล้วแต่กรณี) ทั้งนี้ ประกาศ กกร. ต้องมีการพิจารณาทบทวนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

ประชาชนได้รับความเป็นธรรมทั้งในด้านราคาสินค้าและค่าบริการ รวมทั้งป้องกันมิให้ราคาสินค้าและค่าบริการต่าง ๆ สูงขึ้นเกินสมควร และปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อการบริโภคของประชาชนภายในประเทศ

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ อาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อผู้ผลิตและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการควบคุมได้ เนื่องจากผู้ผลิตและผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายที่ คกก. ประกาศกำหนด อาทิ การแจ้งปริมาณ ราคา ต้นทุนของสินค้าเพื่อให้หน่วยงานสามารถติดตามกำกับดูแลราคาสินค้าและบริการ และสร้างความเป็นธรรมทางการค้า ป้องกันการฉวยโอกาสเอารัดเอาเปรียบมิให้ราคาสินค้าและบริการต่าง ๆ สูงเกินสมควรและปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อการบริโภคของประชาชนภายในประเทศ ทั้งนี้ มาตรการทางกฎหมายจะบังคับใช้ เมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น และต้องทบทวนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

๑๔.๑ สถิติการดำเนินคดีตามกฎหมาย

(๑) มีการดำเนินคดีอาญากับผู้ประกอบการ จำนวน ๔๙๘ คดี ส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดในข้อหาไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๕ (๑) (๒) (๓) (๕) (๗) และจำหน่ายสูงเกินสมควร ตามมาตรา ๒๙

(๒) มีการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๒๘ จำนวน ๒,๒๔๒ คดี รวมจำนวนเงินค่าปรับ ๓,๒๕๒,๔๐๐ บาท (กรณีความผิดซึ่งหน้าและปรับเป็นพินัย)

๑๔.๒ สถิติการปฏิบัติตามกฎหมาย

- (๑) ผู้ประกอบการขออนุญาตขนย้ายสินค้าเกษตร จำนวน ๒,๒๘๕ ราย
- (๒) ผู้ประกอบการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร จำนวน ๒๓,๙๘๑ ราย

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

การบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีปัญหาและอุปสรรคคือ ผู้ประกอบการอาจขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย สำหรับสำนักงาน กจร. ซึ่งมีพาณิชย์จังหวัดเป็นหัวหน้าสำนักงาน อาจมีประเด็นที่เจ้าหน้าที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมีการสับเปลี่ยนหน้าที่บ่อยครั้ง และต้องรับผิดชอบงานของกระทรวงพาณิชย์หลายด้าน ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ขาดทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกฎหมาย

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าและค่าบริการที่มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าและค่าบริการเป็นการเฉพาะ เช่น กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ซึ่งมีบทบัญญัติให้สามารถกำหนดอัตราค่าจ้างบรรทุกทุกคนโดยสารหรือค่าบริการอื่นได้

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด

มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จำนวน ๔ คดี ได้แก่ (๑) คดีฟ้องเพิกถอนประกาศ กจร. เกี่ยวกับการควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งหน้ากากอนามัย (๒) คดีฟ้องเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศ กจร. เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการรับซื้อ และการแสดงราคาซื้อขายผลปาล์มน้ำมันตามอัตราน้ำมัน (๓) คดีฟ้องเพิกถอนประกาศ กจร. เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ยารักษาโรค เวชภัณฑ์เกี่ยวกับการรักษาโรค บริการรักษาพยาบาล บริการทางการแพทย์และบริการของสถานพยาบาลเกี่ยวกับการรักษาโรค เป็นสินค้าและบริการควบคุม และ (๔) คดีฟ้องเพิกถอนประกาศ กจร. เกี่ยวกับการรับซื้อผลปาล์มน้ำมัน

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

๑๘.๑ ระบบอนุญาต โดยที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงใช้ระบบอนุญาตเฉพาะกรณีที่จำเป็น เพราะการใช้ระบบอนุญาตเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลชั้นสูง โดยห้ามมิให้กระทำการที่ต้องขออนุญาตจนกว่าจะได้รับอนุญาตและมุ่งหวังให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาอย่างรอบคอบในการใช้ระบบการควบคุม กำกับดูแล หรือการที่รัฐจะเข้าไปเกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจของประชาชนเท่าที่จำเป็นโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคาสินค้าและค่าบริการ รวมทั้งป้องกันมิให้ราคาสินค้าและค่าบริการต่าง ๆ สูงขึ้นเกินสมควรและให้ปริมาณสินค้ามีเพียงพอ

ต่อการบริโภคภายในประเทศ จึงมีการกำหนดบทบาทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาต เพื่อเป็นมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ คือ มาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ ซึ่งกำหนดห้ามมิให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อจำหน่ายหรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่าย จำหน่ายสินค้าหรือบริการในลักษณะที่แตกต่างไปจากรายการตามที่ได้แจ้งไว้ หรือจำหน่ายในราคาที่สูงหรือต่ำกว่าราคาตามที่ได้แจ้งไว้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ (อธิบดีกรมการค้าภายใน) ซึ่งปัจจุบัน กก. ได้กำหนดให้มีสินค้าควบคุมที่จะต้องขออนุญาตเพียง ๘ รายการสินค้า เนื่องจากเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนและเป็นสินค้าที่กระทบต่อประชาชนโดยรวม ทั้งนี้ รายการสินค้าควบคุมและมาตรการมีการทบทวนทุกปี ดังนั้นการใช้ระบบอนุญาตตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ จึงยังมีความเหมาะสมอยู่

๑๘.๒ ระบบคณะกรรมการ โดยที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงใช้ระบบคณะกรรมการเฉพาะกรณีที่เป็นและไม่ใช้ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบายหรือกำกับหรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) โดยให้มีอำนาจหน้าที่ เช่น ประกาศกำหนดให้สินค้าหรือบริการใดเป็นสินค้าหรือบริการควบคุม กำหนดมาตรการที่ใช้สำหรับสินค้าหรือบริการควบคุม การกำกับดูแลให้สินค้าหรือบริการควบคุมมีเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน และคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กจร.) มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดนั้น เช่น กำหนดมาตรการกำกับดูแลสินค้าหรือบริการควบคุม หรือมาตรการอื่น ๆ โดยการใช้อำนาจของ กจร. ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกรณีที่ กกร. กำหนด ถือเป็นกรณีกำกับดูแลหรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคาสินค้าและค่าบริการ รวมทั้งป้องกันมิให้ราคาสินค้าและค่าบริการต่าง ๆ สูงขึ้นเกินสมควรและให้ปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ ดังนั้น ระบบคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ จึงยังมีความเหมาะสมอยู่

๑๘.๓ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ โดยที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดว่าการมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจกรรมทางปกครองให้กระทำเท่าที่จำเป็น ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ มีบทบัญญัติให้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุญาตตามมาตรการต่าง ๆ ของ กกร. อีกทั้งใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับ เช่น โทษปรับอาญา และโทษปรับเป็นพินัย ซึ่งกำหนดให้ต้องชำระค่าปรับไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

๑๘.๔ โทษอาญา โดยที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงกำหนดโทษอาญาในกฎหมายเฉพาะความผิดร้ายแรง โดยคำนึงถึงหลักการที่กำหนดให้การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม และเป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ ส่วนใหญ่บทกำหนดโทษในกรณีฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้จะเป็นบทกำหนดโทษทางอาญา ประกอบกับพระราชบัญญัตินี้มีการบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงอาจต้องทบทวนการกำหนดโทษทางอาญาให้สอดคล้องกับลักษณะและความร้ายแรงของการกระทำความผิดในสถานการณ์ปัจจุบันให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี) ดังนี้

๑๙.๑ จัดส่งหนังสือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ประกาศกรมการค้าภายใน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ และอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ พร้อมแบบรับฟังความคิดเห็นประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมายว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ และขอความอนุเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องในการตอบแบบรับฟังความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม - ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗ (รวม ๓๐ วัน) สรุปได้ ดังนี้

(๑) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และองค์การคลังสินค้า

(๒) หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การยางแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

(๓) หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๙.๒ รับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม - ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗ (รวม ๓๐ วัน) โดยรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบธุรกิจ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ผ่านเว็บไซต์กรมการค้าภายใน (www.dit.go.th) และระบบฐานข้อมูลสารสนเทศทางกฎหมายการค้าในประเทศ กองกฎหมาย กรมการค้าภายใน (<https://law.dit.go.th/>)

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

ผลการรับฟังความคิดเห็นปรากฏว่าได้รับความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา ผู้ประกอบธุรกิจ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ และอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๒๒ ราย ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ และอนุบัญญัติ โดยในส่วนที่ไม่เห็นด้วยมีความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดบทนิยามและคำอธิบายในบทนิยามที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

(๒) ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของ กกก. และวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน กกก.

(๓) ประเด็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงาน กจร. ในทุกจังหวัด เนื่องจากอำนาจหน้าที่และภารกิจมีความซ้ำซ้อนกับการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์

(๔) ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดวันที่บังคับใช้มาตรการกำกับดูแลสินค้าและบริการควบคุมตามประกาศ กกร.

(๕) ประเด็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลและป้องกันข้อมูลของผู้ประกอบการแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

(๖) ประเด็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อเป็นกรอบการใช้ดุลพินิจสำหรับพิจารณาการทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้ปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการ

(๗) ประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับลักษณะและความร้ายแรงของการกระทำความผิดในสถานการณ์ปัจจุบันให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการประกาศใช้ก่อนพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ จึงไม่ได้มีการนำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายมาใช้ประกอบการพิจารณา

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กรมการค้าภายในในฐานะสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ได้ดำเนินการออกกฎ ประกาศ ตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติและให้อำนาจไว้ เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีประเด็นที่ควรกำหนดกฎหมายในระดับอนุบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจและสถานการณ์ในปัจจุบันบางประเด็น คือ ประเด็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อเป็นกรอบการใช้ดุลพินิจสำหรับพิจารณาการทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้ปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

เพื่อให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นไปโดยถูกต้องและเป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน กรมการค้าภายในได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน เช่น การขอตั้งราคาและเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า การจัดทำคำชี้แจงการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการขนย้ายสินค้าเกษตร รวมทั้งจัดทำ Electronic Service หรือ e-Service การให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ระบบขออนุญาตขนย้ายสินค้าควบคุมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการแจ้งราคา ปริมาณ สถานที่เก็บ และจัดทำบัญชีคุมสินค้า ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการหรือประชาชน

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ และอนุบัญญัติ ยังคงมีการบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน โดยมีผู้ประกอบการขออนุญาตขนย้ายสินค้าเกษตร จำนวน ๒,๒๘๕ ราย มีผู้ประกอบการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร จำนวน ๒๓,๙๘๑ ราย และมีการดำเนินคดีอาญากับผู้ประกอบการ จำนวน ๔๙๘ คดี ส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดในข้อหาไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ (๑) (๒) (๓) (๕) (๗) และจำหน่ายสูงเกินสมควร ตามมาตรา ๒๙ และมีการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๒๘ จำนวน ๒,๒๔๒ คดี รวมจำนวนเงินค่าปรับ ๓,๒๕๒,๔๐๐ บาท (กรณีความผิดซึ่งหน้าและปรับเป็นพินัย)

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ และอนุบัญญัติ มีการบังคับใช้ และเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการรักษาความเป็นธรรมทางการค้า โดยประชาชนได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านราคาและปริมาณจากการซื้อขายสินค้าและบริการ

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

(๑) ประชาชนมีภาระ คือ ในบางอนุบัญญัติมีการกำหนดมาตรการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องแจ้งปริมาณ สถานที่เก็บ หรือขออนุญาตขนย้ายสินค้าควบคุม ซึ่งขั้นตอนการแจ้งอาจเกิดภาระแก่ประชาชนบ้าง แต่กรมการค้าภายในได้จัดให้มีระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการแจ้งปริมาณ สถานที่เก็บ หรือขออนุญาตขนย้ายสินค้าควบคุมดังกล่าวเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๒) รัฐมีต้นทุน คือ ค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการแจ้งปริมาณ สถานที่เก็บ หรือการขออนุญาตขนย้ายสินค้าควบคุม

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

- ไม่มี -

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งในด้านราคาสินค้าและบริการ รวมทั้งป้องกันมิให้ราคาสินค้าและค่าบริการต่าง ๆ สูงขึ้นเกินสมควรและให้ปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อการบริโภคของประชาชน เมื่อเทียบกับต้นทุนในการบังคับใช้กฎหมายและภาระของผู้ประกอบการในการปฏิบัติตามประกาศ กกร.

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ ยังมีประสิทธิภาพเพียงพอสำหรับการบังคับใช้ในปัจจุบัน เนื่องจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ และอนุบัญญัติ เพื่อรักษาความเป็นธรรมทางการค้า กำกับดูแลคุ้มครองประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านราคาและปริมาณจากการซื้อขายสินค้าและบริการ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ มีประเด็นที่ต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันบางประเด็น ได้แก่

๒๔.๑ ประเด็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อเป็นกรอบการใช้ดุลพินิจสำหรับพิจารณาการทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควรหรือทำให้ปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการ

๒๔.๒ ประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับลักษณะและความร้ายแรงของการกระทำความผิดในสถานการณ์ปัจจุบันให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

- ไม่มี -

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายวิทยากร มณีเนตร)
อธิบดีกรมการค้าภายใน
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้
๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองกฎหมาย กองจัดระบบราคาและปริมาณสินค้า และกองตรวจสอบและปฏิบัติการ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวอารยา สารากรบริรักษ์ นางสาวชินตา ชันธทัตบำรุง และนางสาววลัยพรรณ
กันบัว

โทร ๐๒ ๕๐๗ ๕๗๖๒, ๐๒ ๕๐๗ ๕๖๗๑, ๐๒ ๕๐๗ ๕๕๒๐

อีเมล Law20618@gmail.com, Patanagroup@dit.go.th, Lawdit@dit.go.th